

**Birkaskolan
Ekerö kommun**

Inga Seidlitz, Nacka kommun
Elisabeth Larsson, Nacka kommun
v.19-20, 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	6
SAMMANFATTNING	6
<i>Sammanfattande slutsats</i>	6
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	7
MÅLOMRÅDEN	8
<i>Normer och värden</i>	8
<i>Kunskaper</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för elever</i>	13
<i>Bedömning och betyg</i>	15
<i>Rektors ansvar</i>	16
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	19
REFERENSER	19

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Ansvar och inflytande för elever
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer skolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning
- Skolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Skolans/delenhetens namn:	Birkaskolan
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Mälaröarnas Montessori ek.för.
Årskurser	F-9
Ev. profil på skolan.	Montessori

Statistik

Antal elever:	310
Antal lärare	28
Hur många av dessa är legitimerade?	23
Antal personal i fritidshem.	6
Hur många av dessa är utbildade fritidspedagoger/lärare mot fritidshem?	1 fritidspedagog, 1 montessorilärare
Hur många avdelningar och hur många elever per avdelning?	10. 31 elever.
Antal personal i förskoleklass.	6 st lärare samt 3 st fritidspersonal i tre klasser F-2, åldersblandat
Hur många av dessa är legitimerade?	6 st
Antal specialpedagoger/speciallärare.	3 st

Antal skolledare	2 st
------------------	------

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, arbetslagsledare, andra ledningsfunktioner)	En rektor, en biträdande rektor, 3 st utvecklingsledare på skolan, 2 st utvecklingsledare på förskolan, en utvecklingsledare på fritidshemmet
Vilka ingår i elevhälsoteamet på skolan?	Rektor, speciallärare, kurator, psykolog, syv, skolsköterska. Birkaskolan använder Ekerö kommuns resursteam.
Hur är förskoleklassen integrerad med resten av skolan?	6-åringarna är helt integrerade med åk.1 och 2

OBSERVATIONENS METOD

Två observatörer besöker Birkaskolan under vecka 19 samt skriver tillsammans observationsrapport vecka 20. Före skolbesöket läser vi dokument som skolans rektor skickat. Första besöksdagen inleds med att rektor intervjuas i en timme. Därefter presenteras skolans lokaler för oss.

Under veckan intervjuar vi två lärargrupper, en elevgrupp 3-5 och en annan elevgrupp 7-8. Vi deltar i stödteamets veckomöte samt i två elevråd, F-5 och 6-9. Vi besöker samtliga elevgrupper/klasser, 16 besök och fritidshemmets verksamhet, båda fritidsgrupperna F-1 och 2-3.

25 elever har vi intervjuat eller samtalat med och 10 lärare i två grupper. Därutöver ställer vi frågor till åtta lärare i kortare samtal. Ansvarig för fritidshemmet har intervjuats vid två tillfällen.

Vi genomför också ett avslutande samtal med skolans rektor.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Birkaskolan Mälarsöarna Montessoriskola är en väl fungerande enhet som erbjuder undervisning från förskoleklass till årskurs 9. I F-åk 5 sker undervisningen i åldersblandade klasser. De allra flesta eleverna har gått i förskolan, som tillhör Birkaskolan, men som ligger på annan adress. Montessoripedagogikens tanke genomsyrar verksamheten på ett mycket tydligt sätt, men fritidshemmets verksamhet är inte i någon större utsträckning kopplad till skolverksamheten. Birkaskolans hela verksamhet präglas av en lugn miljö som bidrar till elevernas goda förutsättningar till inläring.

Skolans arbete med värdegrund är gediget och resultatet visar sig i den goda inläringssmiljön. Förhållningssättet mellan elever och lärare är respektfullt. Eleverna uppskattar sina lärare och att de får ta stort ansvar för sin inläring. Eleverna ser stora fördelar med det ansvar de tar för sitt arbete och att det kommer dem till nytta i fortsatta studier. Faddersystemet är genomtänkt för att det ska ge eleverna trygghet och styrka.

Studieresor i årskurs 7, 8 och 9 stärker sammanhållningen i grupperna. Eleverna är i högsta grad delaktiga i planeringen av dessa aktiviteter. Lärarna har elevperspektiv i fokus i planeringen av studieresorna.

För att stärka elevernas fostran i demokrati ska elever vara ordförande och sekreterare i elevrådets möten. Det är ett förbättringsområde liksom att utveckla de rutiner som finns för utvärdering och pedagogisk dokumentation.

Andra utvecklingsområden är att öka fritidshemspersonalens kompetens och utveckla samarbetet mellan lärarna och fritidshemmets personal.

Skolgården är väl tilltagen i storlek men upplevs av eleverna som tråkig med för få lekredskap.

Starka sidor

Arbetsron är lugn och det är bra för elevernas inläring, Normer och värden, sidan 7

Faddersystemet är väl utbyggt i F-5, vilket ger eleverna trygghet Normer och värden, sidan 7

Projektarbeten har utvecklats under året, särskilt i de högre årskurserna, Kunskaper, sidan 8

Stödteamets arbete är genomtänkt och anpassas för varje individ, Kunskaper, sidan 8

Förbättringsområden

Utvärdering och dokumentation behöver utvecklas med tydligare rutiner och dokument, Kunskaper, sidan 8

Fritidshemmets samarbete och involvering i skolans verksamhet, vilket till viss del beror på personalens kompetens, Kunskaper, sidan 8

Elevrådets struktur är samma som vid observation 2007. Eleverna bör ha större ansvar som ordförande och sekreterare, Ansvar och inflytande, sidan 12

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Värdegrundsarbetet utgår från Birkaskolans Likabehandlingsplan. Grunden i Birkaskolans värdegrundsarbete är de fyra ledorden Delaktighet, Respekt, Utveckling och Trygghet (DRUT). Ledorden är synliga på väggar i hela skolan. När vi intervjuar elever uttrycker de att de känner stor trygghet i skolan och att det är en av fördelarna med att gå här. Ledorden har tillkommit för att inget barn i förskolan eller elev i skolan ska riskera att bli utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling. Eleverna är delaktiga i Likabehandlingsplanen genom att varje klass utser kamratstödjare och de har möjlighet att kommentera planen vid uppdatering varje läsår. Genom enkäter och samtal kring värdegrund och likabehandling blir eleverna delaktiga. Vårdnadshavare har också möjlighet att kommentera Likabehandlingsplanen när den uppdateras varje år. Vi ser att arbetet med likabehandling visar sig i det goda arbetsklimatet i klassrummen. Under våra observationsdagar ser vi ett par konfliktsituationer då vi rör oss i korridorer, klassrum, matsal och ute på skolgården. För att lösa en konflikt använder sig lärarna av de rutiner och regler som finns. Fritidshemmets personal har inte samma rutiner och möjligheter att arbeta med värdegrundsfrågor, vilket bland annat beror på personalomsättning.

Förhållningssätt

Eleverna är indelade i faddergrupper, F-2, som har faddrar i åk 3-5. Faddersystemet finns i alla årskurser. Det ser annorlunda ut i åk 6-9, där färre aktiviteter genomförs med faddrar. Faddergrupperna träffas vid olika tillfällen under läsåret till exempel på Snapphanedagen, idrottsdagar och lekdagar men även i klassrumssituationen. I början av varje termin har skolan projekt under några dagar då eleverna arbetar i faddergrupper över hela skolan från F- åk 9. Elever, som vi träffar, är engagerade i och stolta över sina faddrar.

En annan åtgärd för att trygga elevernas miljö framför allt på raster är kamratstödjarna som är en länk mellan klasserna och skolans likabehandlingsgrupp. En grupp lärare är ansvariga för kamratstödjarna, som får stöd om en situation uppstår på skolgården. Vi intervjuar elever som är tydliga med att de känner trygghet i sin skola.

Vi hör någon enstaka lärare som höjer rösten i klassrummet. Eleven lyssnar och blir tyst. Lärare hälsar med namn på elever i korridorer. Vi observerar flera lärare som rör sig bland eleverna i klassrummet utan att ifrågasätta vad eleverna gör. De elever som behöver hjälp tar kontakt med läraren. Vi ser att vissa lektioner börjar med att eleverna sätter sig på sina platser och tar upp sin veckoplanering. De vet vad de ska arbeta med. Vi hör inte någon elev säga "Nu är jag klar, vad ska jag göra nu?".

Vi hör hur elever tilltalar sina lärare. De använder ett vårdat språk och normal samtalston. Vi hör få eller inga svärord.

Lärarna har ansvar för var sina ämnen i sitt spår men måste ha ett nära samarbete kring alla ämnen.

Lärarna som ingår i stödteamet samarbetar kring elever, mentorer och olika ämnen.

Arbetsklimat för elever

Klassrummen är avdelade med skärmar som ger arbetsplatser för eleverna. Det finns inga grupprum men genom avskärmningarna bildas rum i rummet. Vi ser också elever som arbetar i korridoren utanför klassrummet. Samlingsplats för genomgångar finns på matta. Vi ser att eleverna sitter på mattan vid genomgång eller instruktion inför lektionen till exempel är när eleverna tittar på film om stormaktstiden. I ett annat klassrum har eleverna engelska och alla elever sitter tillsammans med läraren på matta.

En elev säger i en intervju att skolbytet för den eleven beror på att Birkaskolan har rykte om sig att ha en lugn miljö. Vi frågar om ryktet stämmer och det bekräftas.

De allra flesta elever i åk F-3 är inskrivna i fritidshemmets verksamhet. Eleverna är uppdelade i två grupper, F-1 och 2-3. Uppdelningen i dessa grupper har gjorts med tanke på lokalernas utformning och verksamhetens innehåll. Vi observerar elever som spelar pingis både inomhus och utomhus, andra elever ritar och målar och några elever gör masker i bildrummet.

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland personalen. Eleverna känner till ledorden: Delaktighet, Respekt, Utveckling och Trygghet (DRUT). Birkaskolans Likabehandlingsplan utvärderas och uppdateras varje år.

Faddersystemet och kamratstöjdarna på rasterna är goda exempel för att eleverna ska känna trygghet. På grund av stor omsättning i personalgruppen i fritidshemmet är värdegrundsarbetet inte lika tydligt i den verksamheten.

Det finns ett mycket respektfullt förhållningssätt mellan lärare och lärare, elever och elever samt lärare och elever. Samtalstonen är låg, språket är vårdat och stor arbetsro råder på lektionerna. Den lugna miljön och det goda arbetsklimatet gynnar elevers lärande.

Bedömning enligt skala¹

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Kunskaper

Beskrivning

Hur skolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

All verksamhet både i förskolan och skolan följer Montessoripedagogiken, som utgår ifrån sex grundläggande principer nämligen, förberedd miljö, frihet och ansvar, individualisering och samarbete, hjälp till självhjälp, konkretion och motorik, helhet och fredstanke.

Pedagogiken bygger på en människo- och kunskapssyn som säger att barnet har sensitiva perioder när det känner lust och är särskilt mottagligt för inläring. Maria Montessori kallar detta för det absorberande sinnet.

Eleverna i F-5 är indelade i tre Spår, Spår 1 F-2 och Spår 1 3-5, Spår 2 F-2 och Spår 2 3-5 samt Spår 3 F-2 och 3-5. Åk 6-9 bildar en klass i varje årskurs. Faddersystemet är genomtänkt och början och slutet av varje läsår genomförs fadder dagar F-5.

Läsårets pedagogiska planering görs av lärarna och presenteras för eleverna vid höstterminens början. I planeringen ingår projektarbeten, som innefattar alla ämnen. Att alla ämnen ska ingå är relativt nytt i projektarbetena. När planeringarna presenteras för eleverna finns också kunskapskrav och betygskrav med. Eleverna är medvetna om vad de ska kunna och var de hittar kraven om de vill titta extra noga på dem.

Elever, som vi intervjuar, berättar om sina projekt och hur de arbetar med dem. De förklarar också vad målet är med ett projekt. Inför varje projekt får eleverna en arbetsplan som anger vilka delar som ingår i arbetet. Mål finns nedskrivna och eleverna gör en självskattning genom att sätta kryss i en ruta. Grön färg betyder att de nått målet, gul att de är på väg och röd att de inte är klara.

Enskilt arbete är grund i lärandet enligt Montessoripedagogiken för att varje elev ska utvecklas efter sin förmåga och i egen takt. På det dagliga schemat finns tid för eget arbete. Andra sätt att arbeta sker under projekten, då elever samarbetar med både yngre och äldre elever, från andra spår och i faddergrupper.

Vi ser exempel på utforskande och kreativa arbetssätt, men dessa arbetssätt är inte så vanligt förekommande. Vi ser ett experiment där en grön massa är täckt av plastfolie, som ska göra att vattendroppar rinner ner i massan. Vi ser inte någon hypotes eller vad exemplet ska utmynna i. Elever, som vi frågar, kan inte förklara experimentet.

Fritidshemmets elever gör masker och vi ser några exempel i bildsalen på teckningar. Under slöjdlktioner har elever tillverkat en kudde med en karta över Ekerö. Vi hör elever som säger att de forskar, men det är inget vi hör från lärarna.

Åk 9 kommer att göra en studieresa till Polen, då de besöker flera platser med anknytning till Förintelsen, vilket ger eleverna möjligheter till överblick och sammanhang. Intentionen med studieresan är att ge eleverna en genuin förståelse för händelserna samt en helhet och

fredstanke. I planeringen inför resan är elever delaktiga och lärarnas mål är att ge eleverna god förståelse för det eleverna kommer att möta.

Individualisering är en betydande del i den pedagogiska tanken inom Montessori. Målet är att eleverna blir självständiga och ansvarsfulla. Den starka individualiseringen möjliggör att eleverna kan utveckla sina förmågor i sin egen takt.

Eleverna utvecklar sin förmåga till ett källkritiskt förhållningssätt genom att jämföra tidningsartiklar, recensioner och information på nätet. Yngre elever arbetar efter Skolverkets checklista för källkritiskt förhållningssätt. De allra yngsta eleverna använder Skolverkets material sagan Supersökarna, som ingår i Nosa på nätet, ett material som syftar till att på ett lekfullt sätt lära ut grunderna i ett kritiskt förhållningssätt.

Samarbete eleverna emellan sker i faddergrupperna och i projektarbetena. När eleverna arbetar i projekt förändras grupperna och lärarna försöker sätta samman elevgrupper så att alla elever samarbetar under ett läsår. Eleverna säger att det är lärarna som styr gruppens sammansättning för att alla elever ska mötas i grupperna. Vi ser exempel på att elever samarbetar i projektarbetena. När några elever tränar kartkunskap ligger de på golvet och arbetar. När äldre elever har projektarbeten arbetar de ibland två och två och ibland i större grupper. Eleverna säger att de lär av varandra. Vi observerar elevgrupper som sitter i korridorer och diskuterar.

Modern teknik används i åk 6-9. Alla elever i åk 6 har en egen dator, som de lånar av skolan. Målet är att alla elever i åk 6-9 ska ha egna datorer. Vi ser att eleverna använder sina datorer när de arbetar med projekt och även i klassrummen för att ta reda på information. Yngre elever har några iPads i varje elevgrupp. Vi ser inte att de används när vi besöker dem. Fritidshemmets pedagoger säger att de tar bilder med iPads och dessa läggs ut på Facebook för att föräldrar ska kunna följa sina barns vardag.

Miljön där elever F-åk 5 arbetar är uppbyggd enligt Montessoripedagogiken med avgränsningar i rummen, material på hyllor och mattor på golvet för eleverna att sitta på vid genomgångar och när de arbetar självständigt. Strukturen och ordningen har stor betydelse för elevernas inläring. Miljön där åk 6-9 arbetar har en annan struktur. Rummen är mindre men det finns grupperum i anslutning till dessa. Fritidshemmets lokaler är fördelade på två ställen i byggnaden. Material bland annat pennor, färger, papper, pussel och lego finns och eleverna har också tillgång till sina klassrum under fritidstid. Utemiljön består av tre skolgårdar för eleverna att välja mellan som är försedda med bollplank, pingisbord och basketkorgar. Eleverna har önskemål om rutschkana och boulebana.

Hur fritidshemmet arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande samt en meningsfull fritid

Verksamheten på fritidshemmet har inte planerade aktiviteter varje dag. En dag är utedag i skogen, en dag erbjuds kurs i dans. Under vår observation erbjuds barnen att göra masker. När vi frågar pedagogen om arbetet med maskerna är kopplat till ett projekt eller ämne svarar han att det inte är så. Barnen väljer om de vill komma till bildsalen. Vi observerar att mycket av leken innehåller aktiviteter som bandy, basket och kullekar. När vi besöker fritidshemmet ser vi inte att barnen sitter vid datorer eller iPads. Före mellanmålet håller pedagogerna en samling där eftermiddagens aktiviteter presenteras för barnen. Fritidshemmets pedagoger

arbetar i något av de tre spåren under skoltid. Fritidshemmets personal har inte gemensam planering med lärarna även om de är med i klassrummen under dagen. Projekt, som elever arbetar med under skoldagen, följer inte personalen på fritidshemmet upp och fortsätter med.

Hur verksamheten anpassas till elever i behov av särskilt stöd

Det finns ett stödteam som består av biträdande rektor, två specialpedagoger med 50 procentstjänst vardera och tre elevassistenter. Stödteamet utgör ett eget arbetslag och träffas varje vecka. Elevassistenter och specialpedagogerna byter sinsemellan elever som behöver stöttning och hjälp. Vilka elever som elevassistenter och specialpedagogerna stöttar bestäms vid stödteamets möten. Schemat förändras utifrån elevens behov. Stödteamet har mandat att fördela resurserna. Stödet ges i alla ämnen, även till exempel idrott och hemkunskap. Förutom att arbeta med elever handleder stödteamet personalen. Vi besöker inte någon lektion där specialpedagogerna arbetar med elever i behov av stöd och det är av hänsyn till eleverna.

Birkaskolan har tillgång till Ekerö kommuns resursteam med skolsköterska, SYV, kurator, skolpsykolog och specialpedagog. Resursteamet träffas var tredje vecka. SYV informerar eleverna om PRAO och gymnasieval. Eleverna i åk 9 säger att de tidigt på läsåret får information om olika gymnasieskolor och att de är nöjda med den information de får.

Hur verksamheten anpassas efter elever med annat modersmål

På skolan finns få elever med annat modersmål än svenska. Om eleverna behöver stöd anordnas det antingen på skolan eller via kommunen. Skolan har rutiner för hur dessa elever ska få hjälp med sina önskemål.

Skolan och omvärlden

Skolan arbetar med internationalisering och har projekt med skolor i Italien och Polen. Lärarna har varit på besök i dessa skolor. Försteläraren som arbetar med internationalisering har i uppdrag att söka bidrag via Erasmus, EU - kontoret. Samarbete med närliggande kommunala eller fristående skolor förekommer inte. Spontana kontakter med Montessoriskolor i länet kan förekomma.

Eleverna besöker museer i Stockholm, bland annat har åk 1 och 2 nyligen besökt Naturhistoriska Riksmuseet, som uppstart på projektet kroppen.

Skolan har utökad PRAO vilket innebär att eleverna har PRAO under 2 veckor både i åk 8 och i åk 9. Eleverna har även PRAO i åk 6, då i förskolan och i skolans matsal.

Bedömning i text

Undervisningen är i hög grad strukturerad enligt Montessoripedagogiken och utifrån ett elevperspektiv.

Eleverna förstår i stor utsträckning syftet med olika aktiviteter i undervisningen, vilka förmågor de ska utveckla och många elever har kännedom om hur de ska visa sina kunskaper.

Det finns viss variation i arbetssätt och arbetsformer, men Montessoripedagogiken gör att variationerna i arbetssätt och arbetsformer inte är så stora. Individualisering är en viktig del i Montessori pedagogiken och enligt lärarna och eleverna är det ett bra sätt att utmana elever som behöver extra utmaningar.

Elever har möjlighet till ämnesövergripande arbete för att få överblick och sammanhang. Projektarbetena stimulerar samarbete mellan eleverna i deras lärande samtidigt som arbetet i projekten stimulerar språk och kommunikation samt att källkritiskt granska. Lärarnas uppgift enligt Montessoripedagogiken är att skapa en stimulerande lärandemiljö, vilket de har gjort på ett tydligt och konkret sätt. Utomhusmiljön på skolgården är ett förbättringsområde så att den anpassas till elevernas behov av rörelse.

Fritidshemmets verksamhet är delvis strukturerad. Enligt Montessoripedagogiken kompletterar verksamheten på fritidshemmet skolans utbildning, men det finns inte här. Samarbetet mellan skola och fritidshemmet är ett utvecklingsområde. Barnen tillbringar mycket av sin tid i fritidshemmet utomhus, vilket är positivt för hälsa och motorikutveckling.

Stödteamets insatser för att hjälpa barn i behov av särskilt stöd håller god kvalitet med lärare som ser varje barns behov. Lärarnas flexibilitet är påfallande och gagnar eleverna.

Samverkan med samhälle och arbetsliv sker sporadiskt. Internationaliseringsarbetet, som påbörjats, öppnar för samarbete och är positivt ur ett elevperspektiv. Närområdets möjligheter tas i viss mån tillvara.

Elevernas arbete är upplagt för att ge ansvar och utbilda dem för kommande studier, vilket är ett av målen i Montessoripedagogiken.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet				Mindre god kvalitet				God kvalitet				Mycket god kvalitet			
1,0				2,0				3,0				4,0			
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ansvar och inflytande för elever

Beskrivning

Elevers ansvar för det egna lärandet och arbetsmiljön

Inom Montessoripedagogiken läggs stor vikt att varje barn ska ha medinflytande och känna ett eget ansvar. Begreppet individualisering innebär att barnet sätts i centrum.

Lärarens roll är att observera barnet och sedan fungerar som en handledare som stödjer och motiverar barnet i inhämtningen av kunskap. Kursplanen läggs upp med långa arbetspass för att ge barnen tid och ro där de får sysselsätta sig med det som de själva väljer utifrån möjligheterna som erbjuds. Klasserna är så långt som möjligt integrerade och åldersblandade.

En viktig del i Montessoripedagogiken är att elever tar stort ansvar för sin inläring. Vi ser att elever redan från förskoleklass utmanas och fostras i att ta ansvar. Elever, som vi intervjuar, säger att de tar ansvar i projektarbeten. En elevgrupp arbetar med kartkunskap i närområdet. Elever ligger på golvet med en stor karta och de letar reda på namnen på vattnet runt omkring Ekerö. En annan elevgrupp arbetar med Stormaktstiden. De ser på en film och ska därefter diskutera och skriva om Gustav II Adolf. Vi intervjuar elever i åk 6 till 9 och de säger att

lärarna litar på att de tar ansvar för projektarbeten. Eleverna säger vidare att de tycker att det är bra att de får ta mycket ansvar för det kommer de att ha nytta av på gymnasiet. Vi lyssnar på en grupp elever som i ett projektarbete har till uppgift att diskutera och reflektera över slutsatser de kommit fram till. Eleverna säger att de har ansvar även i andra ämnen.

Alla elever har klassrumsansvar efter ett schema, presenterat i en "sysslosnurra". Det handlar till exempel om att hålla ordning i projektlådor, plocka upp papper från golvet, vässa pennor och städa bord i matsalen efter lunchen.

Inflytande över verksamheten

Elever år 6-9, som vi intervjuar tycker att de har inflytande bland annat i projekten, där de kan komma med förslag på hur de vill redovisa och även komma med tillägg i planeringen. Lärare säger att de lyssnar på sina elever och att de ändrar i planeringar om de tycker att elevernas förslag är relevanta.

Fritidshemmets elever säger att de har möjlighet att välja vad de vill göra på eftermiddagarna. Vi ser ett anslag där elever kan skriva sitt namn om de vill delta i dans med en av fritidspedagogerna. Nyligen erbjöd fritidshemmets pedagoger en möjlighet att göra masker. Den som anmäler sig är välkommen till bildsalen. Det är en uppskattad aktivitet och fler och fler barn gör masker, som vi ser utställda i fritidshemmets lokaler. Eleverna i F-3 har möjlighet att komma med egna förslag på aktiviteter vid fritidssamlingen. Det finns en förslagslåda som eleverna lägger sina önskemål i. Förslagen diskuteras vid samlingen och eleverna väljer något eller några förslag.

Demokratiska processer

Klassråd ska hållas en gång i veckan. Några elever säger att de har klassråd var tredje vecka och i andra klasser genomförs elevråd varje vecka. Elevråd hålls var tredje vecka. Vi deltar i elevrådet för åk F-5 och 6-9. I elevrådet för F-5 deltar en representant för åk 2 och 5 för varje spår. Rektor bestämmer vilka årskurser som representeras i elevrådet. Elever, som är intresserade att delta i elevrådet, anmäler sitt intresse till läraren och därefter sker lottning. Biträdande rektor är ordförande och sekreterare och en person representerar fritidshemmet. Minnesanteckningar skrivs och de skickas via mail till klasserna. När vi besöker elevrådet för åk 6-9 deltar elever från åk 7 och 9. På grund av Snapphanedag i skogen, en orienteringsdag, deltar inte elever i åk 6 och åk 8 elever är på utflykt. Elevrådets ordförande är en av lärarna, som också är sekreterare. Elever har med sig punkter som diskuterats i klassrådet. Ordföranden skriver minnesanteckningar, som skickas till elevrådets medlemmar. Samtliga elever som representerar sin klass är valda genom lottning. Enligt Montessori pedagogiken ska eleverna ges frihet och ansvar i sin inläring och utveckling. I de två elevråd vi besöker är det vuxna som ansvarar för att vara ordförande och sekreterare. Birkaskolans elever anser att de har möjlighet att påverka vissa saker, till exempel hur skolgården ska se ut och vad kan köpa för pengar som samlats in på Birkadagen.

Det finns ett pedagogiskt råd, i vilket elever åk 6-9 och rektor deltar. Enskild undervisningssituation diskuteras. Det pedagogiska rådet träffas 2-3 gånger per år. Ett annat diskussionsforum är matrådet, där elever och representant för köket deltar.

Föräldrar har möjlighet att påverka genom att delta i föräldrarådet, som är gemensamt för förskolan och skolan. Rektor, biträdande rektor samt ansvarig för förskolan deltar tillsammans

APT (arbetsplatsmöte) hålls en gång i månaden. APT förbereds i ledningsgruppen. Agendan och minnesanteckningar läggs ut på InfoMentor, som är tillgänglig för all personal. Rektor berättar att ett viktigt arbete senaste året är att fokusera på att projekten genomförs i åk 6-9. Enligt rektor är det synnerligen viktigt att eleverna fortsätter det från de första skolåren invanda arbetssättet med att arbeta i projekt och att det utvecklas. När projekten planeras läggs stor vikt vid att flera ämnen integreras i alla projekt. Elever, som vi intervjuar och samtalar med är mycket nöjda med att arbeta i projekt. Den stora fördelen ut ett elevperspektiv är att alla elever någon gång under läsåret arbetar med alla elever i gruppen och att eleverna lär sig att diskutera och kritiska granska, säger de.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Rektor och lärarna följer upp verksamheten enligt ett årshjul med planering, genomförande, utvärdering och uppföljning. Projekten följs upp när de avslutas och det är framför allt med eleverna som den uppföljningen sker. De lärare, som vi intervjuar, säger att de behöver bli bättre på att själva utvärdera när ett projekt avslutas. Vi tar del av exempel på pedagogisk dokumentation. Den omfattar planering åk 8 för området Läsa bok, betygskriterier, betyg samt formativ bedömning och elevs IUP. Lärare har sammanställt planeringen, som presenteras för eleverna när området startar. All information kan eleven läsa på betygsplattformen InfoMentor. Lärarna menar att dokumentationen behöver utvecklas.

Vi tar del av resultatet av den årliga kommunala enkäten. Svarsfrekvensen i lägre åldrar är högre än till exempel svarsfrekvensen i föräldragruppen i åk 5 och 8. Utmärkande i svaren är elevers trygghet och trivsel, vilka områden gynnas av skolans värdegrundsarbete.

Vid läsårets slut skrivs en kvalitetsredovisning. I den är lärarna delaktiga genom diskussioner i arbetslagen. En särskild mall följs och sammanställningen gör rektor och skolans sekreterare.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Lärarna erbjuds kompetensutveckling och ett prioriterat område är Montessoripedagogik och likabehandling. Av lärarna i åk F-9 är flertalet utbildade i Montessoripedagogik, medan endast en av pedagogerna på Fritidshemmet har den utbildningen. En förstelärare ansvarar för utbildning i likabehandling. Elevassistenter får handledning av stödteamet.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Inför övergången från förskolan till förskoleklass besöker mottagande lärare barnen i förskolan för att möta dem i deras egen miljö. Därefter besöker förskolebarnen skolan vid flera tillfällen under våren. Första besöket träffas förskolans barn och förskoleklassens elever utomhus för att lära känna varandra. Vid senare besök deltar förskolebarnen i verksamheten och bekantar sig med lokalerna. Vid sista besöket är gruppindelningen klar. Fritidshemmet är involverat i inskolningen av nya elever i förskoleklassen och de flesta elever börjar i fritidshemmets verksamhet innan skolstart.

Eftersom eleverna arbetar i faddergrupper från F-9 känner eleverna varandra och ingen särskild inskolning sker inför åk 6. Lärarna har i maj månad en överlämningskonferens vilken ur elevsynpunkt ger nödvändig information till mottagande lärare. Under hela läsåret arbetar

alla elever i olika projektgrupper och sammansättningen av elever i projektgrupperna varierar över läsåret så att alla elever arbetar med alla.

Bedömning i text

Rektor har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och arbetar för att utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och medarbetare.

Rektor arbetar systematiskt och kontinuerligt enligt årshjulet för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Eleverna deltar i utvärdering av projektarbeten. Arbetslagens underlag för kvalitetsarbetet sammanställs av rektor. Dokumentationen av kvalitetsarbetet behöver tydliggöras.

Kompetensutveckling erbjuds och fokus ligger på att fler lärare ska få utbildning i Montessoripedagogik.

Övergångar mellan skolformer och inom skolan följer en tydlig struktur.

Samverkan med omvärlden finns, men skulle kunna utvecklas för att gynna elevernas utveckling och lärande.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

**Observationsår: Förbättringsområden
i tidigare rapport:**

Nuläge:

2007	Fritidshemspersonalens kompetens	Kvarstår och är ett förbättringsområde i observationsrapporten 2016.
2007	Elevrådets struktur	Kvarstår och är ett förbättringsområde i observationsrapporten 2016.
2007	Elevers kunskaper om de nationella målen och utvecklingsplanens utformning	Åtgärdat och InfoMentor ger tydlighet för eleverna.
2007	Utvecklande av verksamhetsredovisning	Åtgärdat eftersom Birkaskolan nu följer kommunens dokument

REFERENSER

Arbetsplaner
Birkaskolans likabehandlingsplan
Birkaskolans rutiner
Checklista stödteamet
Kartläggning av riskområden (Likabehandlingsplanen)
Observationsrapport 2007
Policy för läxor vid Birkaskolan
Policy vid nationella prov
Riktlinjer för likabehandlingsgruppen och kamratstödjare
Rutiner för anmälan om kränkande behandling
Scheman
Utvärdering av likabehandlingsarbetet 2014/15
Veckobrev
Verksamhetsberättelse 2015/16
Våga Visa metodbok samt bedömningsmatris
Årshjulet

